

УДК 349.22:631.53(477)

Ковчі А. Л., завідувач відділу

Шпак П. І., науковий співробітник

Український інститут експертизи сортів рослин

E-mail: kovchi.attila@i.ua

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА І ОБІГУ НАСІННЯ І САДИВНОГО МАТЕРІАЛУ В УКРАЇНІ

Правове регулювання виробництва і обігу насіння і садивного матеріалу охоплює два різні інститути аграрного права: 1) інститут охорони прав на сорти рослин; 2) інститут правового регулювання насінництва.

Норми інституту охорони прав на сорти рослин зосереджені в Законі України від 21 квітня 1993 р. «Про охорону прав на сорти рослин», який регулює майнові й особисті немайнові відносини, що виникають у зв'язку з набуттям, здійсненням та захистом прав інтелектуальної власності на сорти росли. Відповідно до ст. 1 згаданого Закону, сорт рослин – це окрема група рослин (клон, лінія, гібрид першого покоління, популяція) в рамках нижчого із відомих ботаничних таксонів, яка, незалежно від того, задовольняє вона повністю або ні умови виникнення правової охорони, по-перше, може бути визначена ступенем прояву ознак, що є результатом діяльності даного генотипу або комбінації генотипів; по-друге, може бути відрізнена від будь-якої іншої групи рослин ступенем прояву принаймні однієї з цих ознак; по-третє, може розглядатися як єдине ціле з точки зору її придатності для відтворення в незмінному вигляді цілих рослин сорту.

Відповідно до зазначеної Конвенції, право селекціонера надається, якщо сорт є: 1) новим; 2) відмінним; 3) однорідним; 4) стабільним.

Насінневий ринок в Україні наразі активно розвивається. Зрозумівши перспективність та прибутковість цієї галузі, багато аграріїв обирають саме його. Проте далеко не всі при цьому усвідомлюють міру своєї відповідальності перед споживачами та державою, як і того, що вирощування насіння та садивного матеріалу чітко регламентоване законодавством. Це цілком законно, адже від його якості залежить врожайність, а значить і продовольча безпека країни.

Отож, суб'єкти зобов'язані додержуватися майнових прав інтелектуальної власності на сорти рослин, які регламентуються нормами Закону України від 21.04.1993 р. № 3116-ХІІ «Про охорону прав на сорти рослин». Іншими словами відповідно до діючого законодавства придбавати в Україні можна лише сертифіковані сорти у зареєстрованих суб'єктів. Тож, щоб діяти у правовому полі та не мати проблем для бізнесу, слід використовувати лише садивний матеріал, який значиться у Реєстрі сортів рослин України та дотримуватись вимог чинного законодавства.

УДК 633.34:631.4:631.67

Козирєв В. В., кандидат с.-г. наук

Біднина І. О., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник

Писаренко П. В., доктор с.-г. наук, старший науковий співробітник

Інститут зрошувального землеробства НААН

Email:irinabidnina@ukr.net

ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СОЇ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Потужними фактором інтенсифікації агропромислового виробництва є зрошення, яке разом з тим є суттєвим фактором антропогенного впливу на ґрунт, здатного спричиняти суттєві зміни у ґрунтово-вбирному комплексі та у низці фізичних параметрів. В умовах зрошення водами підвищеної мінералізації дія хімічних меліорантів за існуючої агротехніки вирощування сільськогосподарських культур короткочасна, тому актуальним є питання щодо строків їх внесення, пролонгації їх дії шляхом комплексної взаємодії меліорантів, обробітку ґрунту та умов зволоження.

Метою досліджень було визначення вплив різних умов зволоження, обробітку ґрунту та

строків внесення фосфогіпсу на удосконалення ресурсозберігаючої технології вирощування сої.

Методи: польовий, аналітичний, розрахунково-порівняльний, математичної статистики.

Дослідження проводили на дослідному полі Інституту зрошувального землеробства НААН, яке розташоване в зоні дії Інгулецької зрошувальної системи. У досліді вирощували сорт сої Фаєтон. Використовували зрошувальну воду з мінералізацією в середньому 1,633 г/дм³ хлоридно-сульфатного магнієво-натрієвого типу. Агротехніка в досліді загально визнана для умов зрошення півдня України за виключенням елементів технології, які вивчалися, за наступною схемою: фактор А – умови зво-